

SÚLYTALANSÁG

avagy Az életben mindig szükség van hőstettekre

monodráma két hangra, Viktor Pelevin Omon Ré című regénye alapján

színpadra alkalmazta Csernai Mihály és Szécsi Bence

Szereplők:

Bangó Ernest

Csikós Máté

Rendezőasszisztens:

Papp Krisztina

Dramaturg:

Csernai Mihály

Rendező:

Szécsi Bence

Olvasópróba: 2025. október 20.

Tervezett bemutató: 2025. december 5.

A szövegkönyvben a színészek neve olvasható, zárójelben a szerep nevével, amit éppen megszólaltatnak.

1. jelenet: Az égi álmok

- MÁTÉ (OMON)** A nevem Omon.
- ERNEST (OMON)** Omon Krivomazov.
- MÁTÉ (OMON)** Nem túl gyakori név, és lehet, hogy nem is a legjobb. Engem mégis így nevezett el az apám.
- ERNEST (OMON)** Egész életében a rendőrségnél szolgált, és azt akarta, hogy én is az legyek. Nem volt rossz ember, bár néha a tömegbe lőtt.
- MÁTÉ (OMON)** Egész életében egy telket szeretett volna Moszkva mellett, hogy uborkát meg céklát termesszen rajta.
- ERNEST (OMON)** Na persze nem eladásra vagy megevésre. Hanem azért, hogy félmeztelenül keresztültolhassa az egész nyaralófalun a trágyával megrakott talicskát.
- MÁTÉ (OMON)** Egészen kicsi voltam, amikor meghalt az anyukám, alig tudom felidézni.
- ERNEST (OMON)** Csak arra emlékszem, hogy egyszer apám részegen, egyenruhásan elő akarja venni a pisztolyt a pisztolytáskából, ő pedig hajdonfőtt, könnyes szemmel a keze után kap és rákiált.
- MÁTÉ (ANYA)** Matvek, térj észhez!
- ERNEST (APA)** Igen.
- MÁTÉ (OMON)** Amikor anya meghalt én a nénikémhez kerültem. Apához csak kéthetente vasárnaponként jártam.
- ERNEST (OMON)** Ő egész nap aludt, én meg a földön ültem, és néztem az apám felett lógó freskót.
- MÁTÉ (OMON)** Michelangelo: Ádám teremtésének reprodukcióját.

ERNEST (APA) Neved?

MÁTÉ (OMON) Omon Krivomazov.

ERNEST (APA) Szorítsd meg. Erősebben. Jól van. Idefigyelj Omka. Tudod, hogy mit jelent a neved? Omon? Azt jelenti, rejtőzködő. Tudtad? Elmész rendőrnek, egy ilyen névvel, pláne, ha még a pártba is belépsz... képzeld csak el. Otrjad Milicii Oszobovo Naznacsenyija. Jól jegyezd meg, amit mondok, nekem nem sikerült soha semmi, de te boldog leszel, az kurvaélet, megértetted?

MÁTÉ (OMON) Ezen kívül a gyerekkoromból csak arra emlékszem, ami kapcsolatban volt, hogy úgy mondjam, az égi álmokkal. A Kozmosz mozi közelében laktunk. A mozi előtt egy hatalmas fémrakéta magasodott kerületünk fölé. Furcsa, de nem ezzel a rakétával kezdődtem, mint egyéniség, hanem a házunk játszóterén lévő farepülővel.

ERNEST (OMON) Igazából nem is repülő volt, hanem kétablakos játék házikó, melyre a házunk renoválása közben szárnyakat tettek az elbontott kerítés deszkáiból; az egészet lefestették zöldre, és néhány narancssárga vörös csillaggal díszítették.

MÁTÉ (OMON) Ebben a kis házikóban fogalmazódott meg bennem, hogy pilóta akarok lenni, és itt fejlődött ki bennem az a képesség, hogy lássam az eget a felhőkkel, és a lent suhanó földet.

ERNEST (OMON) Attól kezdve mindent szerettem, aminek köze volt a repüléshez, például a pilótás filmeket, és egy ilyen filmhez fűződik gyermekkorom legintenzívebb élménye. A Kozmosz moziban egy sötét decemberi estén egy pilótákról szóló, repülő filmet vetítettek le. Azonnal kibontakozott előttem a vezetőfülke kinagyított üvegkalickája. A repülőtiszt fölemelte kezét a fekete tölcsérszárú kesztyűben, és felém integetett.

MÁTÉ (OMON) Egy idő után már nem is láttam, hogy mi történik, mert megdöbbsentett egy gondolat. Az a gondolat, hogy ha a vászonra nézve abból a pilótafülkéből láttam a világot, akkor semmi sem akadályozhatja meg, hogy mindenféle vászon nélkül bármilyen pilótafülkébe kerüljek.

ERNEST (OMON) Mert a repülés nem más, mint érzések összessége, amik közül a legfontosabbat már rég megtanultam hamisítani a szárnyas, vörös csillagos faházikó padlásán ülve, a kiegészítő parancsnokság eget helyettesítő falát nézve, és halkán berregve a számmal. Körülnéztem, és láttam, hogy egy velem egyidős fiú áll mögöttem. Meglehetősen szokatlanul nézett ki. Mityoknak hívták.

MÁTÉ (MITYOK) Először pilóta leszek. Aztán pedig a Holdra fogok repülni.

ERNEST (OMON) Innentől kezdve együtt repültünk a házunk játszóterén lévő faházikónak tűnő repülőben.

MÁTÉ (MITYOK) Üzemanyag rendben. Kerozin rendben. Kabinnyomás beállítva, kompresszorok működnek. Teljes készség!

ERNEST (OMON) A motor hűtése rendben, víz, olaj, hőmérséklet rendben. Készen áll a felszállásra, Mityok elvtárs?

MÁTÉ (MITYOK) Készen állok Omka elvtárs, a gyújtásvezérlés stabil. Indítsd el a motort.

ERNEST (OMON) Fordulatszám 1000, most sebességet váltok. Fordulatszám 2000. 2500.

MÁTÉ (MITYOK) Gyorsabban, gyorsabban Omon! Húzd fel! Repülünk, Omon elvtárs!

ERNEST (OMON) Repülünk, Mityok elvtárs! Látod a felhőket?

MÁTÉ (MITYOK) Igen! Nézz le Omon, ott a házunk. Milyen kicsi! Irányítóközpontnak jelentem, Omon és Mityok pilóták sikeresen felemelkedtek. Mi volt ez?

ERNEST (OMON) Vigyázz Mityok! Lőnek ránk! Ellenséges repülőek nyolc óránál!

MÁTÉ (MITYOK) Leszállásra fognak minket kényszeríteni. Mit csináljunk? Le kell tennünk a gépet!

ERNEST (OMON) Lerázzuk őket! Irányt változtass! Gyerünk, az űrbe!

MÁTÉ (MITYOK) Igazad van Omon, irány a Hold! A súlytalanság jelenti az igazi szabadságot! Vigyázz, itt vannak mögöttünk!

ERNEST (OMON) Elértük a második kozmikus sebességét. Most Mityok, most történik meg, 11, 19 km/s. Irány a sztratoszféra!

MÁTÉ (MITYOK) Fordulj meg, Omon! Nézd milyen kicsi a Föld.

ERNEST (OMON) Olyanok vagyunk, mint a csarnok falán lévő mozaik arról az űrhajósról.

MÁTÉ (OMON) Képesek voltunk úgy kitekinteni magunkból, kitekinteni abból a fadobozból, mint egy igazi repülőből.

ERNEST (OMON) Így repültük át a gyerekkorunkat, magasan fent, mert a lelkiismeretünk a kozmoszba hívott.

MÁTÉ (OMON) Magunk mögött hagyva a gravitációt, hogy ne legyen semmi, ami visszarántana minket a Földre.

2. jelenet: Körbe vagyok ragasztva kartonnal

MÁTÉ (OMON) Nyilván van valami furcsa megfelelés az élet általános képe és azok közt az apró események közt, amelyek állandóan megtörténnek az emberrel, és amelyeknek nem tulajdonítunk jelentőséget. Most már tisztán látom, hogy a sorsom már akkor részletesen meghatározott, sőt kissé leegyszerűsített formában meg is mutatkozott előttem, amikor még csak nem is gondolkoztam komolyan azon, hogy milyen sorsot szeretnék.

ERNEST (OMON) Lehet, hogy ez a jövő visszhangja volt. Az is lehet, hogy amit a jövő visszhangjának tartunk, az valójában a jövő magva, amely az adott pillanatban hullik a talajba, és később a jövőből visszaszálló visszhangnak tűnik. Röviden: Mityok szülei a tanév végeztével szereztek nekünk beutalót a Rakéta úttörőtáborba.

MÁTÉ (OMON) Igazából csak az első napokra emlékszem, de éppen akkor történt minden, ami később olyan fontos lett.

ERNEST (OMON) Az örökkévalóságig tartó vonatút után felvezettek minket a tábor ebédlőjébe. Nem volt valami jó az ebéd – levest adtak csillagtésztával.

MÁTÉ (OMON) Az ebédlő plafonjáról ragacsos konyhai szutyokkal borított fonalakon kartonpapír úrhajók lógtak. Az egyik különösen lekötötte a figyelmemet. Az úrhajó az asztalunk előtt lógott, és valahogy elszomorodtam.

ERNEST (MITYOK) A húszas években egyfajta úrhajók voltak, a harmincasokban másfajták, az ötvenesekben egészen másfajták, és így tovább.

MÁTÉ (OMON) Ugyan miféle úrhajók voltak a húszas években?

ERNEST (MITYOK) Alekszej Tolsztojnál nagy fémtójasok szerepeltek, melyekben rövid időközönként robbanások zajlottak le, és ez adta a mozgási energiát. Ez az alapelv. De sok változata lehet.

MÁTÉ (OMON) De hát azok sohasem repültek igazából.

ERNEST (MITYOK) Ezek sem.

MÁTÉ (OMON) Végre megértettem, hogy mire gondol, bár aligha tudtam volna pontosan megfogalmazni. Az egyetlen tér, ahol a kommunista jövő csillaghajói repültek, az a szovjet ember tudata volt.

ERNEST (OMON) Pontosán úgy, ahogy a körülöttünk lévő ebédlő volt az a kozmosz, ahová az előző turnusban élők felbocsátották hajóikat, hogy az ebédlőasztal fölötti idő terét szántsák akkor, amikor a kartonpapír űrflotta alkotói már nem lesznek a közelben.

MÁTÉ (OMON) Régebben nagyon szerettem műanyag repülőket ragasztani. Játék maketteket. Főleg katonaiakat.

ERNEST (MITYOK) Én is – mondta Mityok. – De csak régen.

MÁTÉ (OMON) Az NDK-s készleteket szerettem. A mieinkben gyakran nem volt pilóta. Attól olyan kamu lesz. Ha üres a pilótafülke.

ERNEST (MITYOK) Aha, szerintem is. De hogy jutott most eszedbe?

MÁTÉ (OMON) Azon gondolkozom, hogy van-e benne valaki, vagy nincs.

ERNEST (MITYOK) Nem tudom. De én is kíváncsi lennék rá.

MÁTÉ (OMON) Mit csinálsz? / Hülye vagy? / Ne szedd szét! / Meg fognak büntetni minket!

ERNEST (MITYOK) Tényleg!

MÁTÉ (OMON) Mi tényleg?

ERNEST (MITYOK) Nézd! Belül egy kartonpapír ülés van, abban ül.

MÁTÉ (OMON) Ez de furcsa!

ERNEST (MITYOK) Ezzel az emberrel kezdték, amikor csinálták. Megformázták, az ülésbe tették, és körberagasztották kartonnal mindenfelől. De a legérdekesebb, hogy nem volt benne ajtó. Kívülről megrajzolták a bebújónyílást, de belül mindenhol fal van számlapokkal.

MÁTÉ (OMON) Még egyszer a papírra néztem, és egy kis ablakot láttam rajta, amelyben a kis Föld kékllett.

ERNEST (MITYOK) Ha megtalálnám, aki ezt a rakétát ragasztotta, akkor jól pofán vágnám.

MÁTÉ (OMON) De miért? *(Mityok el akarja dobni)* Add nekem!

ERNEST (OMON) Ennek a furcsa felfedezésnek az utóhatása másnap, a csendespihenő alatt ért utol bennünket.

MÁTÉ (OMON) Mit ártott nektek az a makett? - kérdezte tőlünk az egyik előljáró. Kúszni fogtok. Vedd fel.

ERNEST (OMON) Mityok ment először. 3 percig kúszott a folyosón. Mikor levette a maszkot, az arca vörös volt, veríték- és könnycseppek lepték el, a lábfején pedig már előjöttek a linóleum dörzsölte vízhólyagok.

MÁTÉ (OMON) Titokzatos és csodás látványt nyújt egy folyosó, ha a gázálarc párás üvegén keresztül nézel a linóleumborítású messzeségbe. Az ember mellét és hasát hűti a linóleum, a gázálarc kicsit összenyomja az ember arcát, és valamiféle, nyilván az egész környező világnak szóló félcsókra csücsöríti a száját. Vagy húsz másodpercen át csak feküdtem, majd egy könnyed rúgás indulásra ösztökélt.

ERNEST (OMON) Előre! – dördült a hang a fejem fölött, lelkesen kúszni kezdtem. Inkább viccnek tűnt a büntetés, és nem értettem, miért készült ki úgy Mityok. Az első tíz métert egy pillanat alatt megtettem.

MÁTÉ (OMON) Aztán nehezebb lett. Kúszás közben, egy bizonyos pillanatban a lábfeje felső részére támaszkodik az ember, ahol nagyon finom a bőr, és ha nincs semmi a lábán, szinte rögtön vízhólyag támad ezen a helyen.

ERNEST (OMON) A linóleum a testemhez tapadt, és úgy éreztem, apró rovarok százai fúrják magukat a lábamba, vagy hogy frissen leterített aszfalton kúszom. Csodálkoztam, hogy milyen lassan múlik az idő.

MÁTÉ (OMON) Aztán hirtelen minden megváltozott. Illetve ugyanúgy ment minden, mint addig – ugyanúgy a folyosón kúsztam, mint az előbb –, de mintha kikapcsoltak volna bennem valamit, miután a fájdalom és a fáradtság az elviselhetetlenségig fokozódott. Vagy épp ellenkezőleg, mintha bekapcsoltak volna valamit. Észrevettem, hogy nagy csönd vesz körül, csak a könyököm alatt csikorog a linóleum és valahol messze gyerekhangon ezt énekli a hangszóró:

KÖZÖSEN Gyönyörű messzeség, ne légy hozzám kegyetlen, Ne légy hozzám kegyetlen, kegyetlen ne légy...

MÁTÉ (OMON) És az egész egyrészt annyira érthető és természetessé vált, másrészt viszont annyira bántó és idióta volt, hogy a gumipofa alatt elsírtam magam.

KÖZÖSEN A tiszta forrástól hozzád vezető egyetlen Úton, gyönyörű messzeség, indulok feléd.

ERNEST (OMON) Egy polc volt előttem a sötétszürke falon, és a polcon sárga holdgömb állt, elmosódottnak és kontúrталannak látszott a könnyekkel befröcskölt üvegen keresztül; úgy tűnt, hogy nem polcon áll, hanem a szürkés űrben lebeg.

MÁTÉ (OMON) Eltűnt a linóleum, eltűnt az előljáró, és én se kúsztam többé, inkább lebegtem. Próbáltam nem lenézni, ahogy áthatoltam a sztratoszférán, egy pillanatra mégis ránéztem a lábfejemre, mely oly könnyedén suhant az égen, hogy azt se tudtam, megvan-e még. Csak a padlót láttam a gázálarcon keresztül. Kúszok-lebegek-kúszok-lebegek, lebegek, ismételtem magamban. A Holdon álltam, egy kráter mellett. Lehajoltam. Ahogy hozzáért az ujjam a kráterhez, lángolt a kínzó fájdalomtól.

ERNEST (OMON) A kurva életbe, harsogta az előljáró, előtte feküdtem félmeztelenül, testemet vörösre horzsolta a padló, ő pedig ott állt az ujjamon, ez nem kráter, hanem bakancs, futott át az agyamon, az ujjam teljesen eldeformálódott, az előljáró tekintete hűvös lett, aztán átszaladt az arcán valami elismerésféle, te aztán nem adod fel, geci, majd a bakancsát éreztem az arcomon.

MÁTÉ (OMON) Újra a kráter mellett lebegek, a kibuggyanó véremnek, esküszöm, holdkő íze volt.

3. jelenet: Nem mi választjuk meg az időt, amelyben élünk, hanem az idő választ ki bennünket

ERNEST (OMON) Nem emlékszem a pillanatra, amikor elhatároztam, hogy repülőiskolás leszek. Mityók és én hamar ki is néztük a Zarajszk melletti Vörös Zászló Érdemrenddel kitüntetett Mareszjev repülőiskolát, aminek egy Holdtelep nevű gyakorlópályája is volt.

MÁTÉ (OMON) A többi már egyszerű volt azután, hogy megszületett az elhatározás. Magukra a felvételi vizsgákra alig emlékszem. Mityokkal együtt könnyen elértük a kellő pontszámot; aztán a beszélgetés következett, és ettől félt mindenki a legjobban.

ERNEST (OMON) Reszkettünk a félelemtől. Mikor behívtak és leültem, még mielőtt bármit kérdeztek volna, nem tudom miért, de azt mondtam:

- MÁTÉ (OMON)** Az űrhajós csapatba akarok kerülni.
- ERNEST (REP.VEZ.¹)** Igen? Mi a neve? - kérdezte az egyik felvételiztető.
- MÁTÉ (OMON)** Omon Krivomazov.
- ERNEST (REP.VEZ.)** Tudja maga egyáltalán mi az a szovjet űrhajós?
- MÁTÉ (OMON)** Sokáig nem találtam a helyes választ; végül a bizottság arcára kiülő szomorúságból arra következtettem, hogy most rögtön kiküldenek.
- ERNEST (REP.VEZ.)** Jól van. És arra emlékszik, hogy hogyan jutott az eszébe, hogy űrhajós legyen?
- MÁTÉ (OMON)** Kétségbeesés fogott el, mert fogalmam sem volt, hogy mit kell mondani. És nyilván kétségbeesésemben elkezdtem mesélni a piros gyurmaemberkéről és a kartonpapír rakétáról, amelynek nem volt kijárata. A kisöreg egyből felélénkült, csillogni kezdett a szeme, és amikor odáig jutottam, hogyan kúszattak bennünket Mityokkal, elkapta a karomat, felnevetett, és azt kérdezte:
- ERNEST (REP.VEZ.)** És azt tudod, hogy nem olyan egyszerű ám a kozmoszba repülni? És ha azt kéri a haza, hogy áldozd fel az életed? Akkor mi van?
- MÁTÉ (OMON)** Az, aminek ilyenkor lennie kell...
- ERNEST (REP.VEZ.)** Helyes.
- MÁTÉ (OMON)** Amikor hallotta, hogy Mityok, aki gyerekkorától a Holdra akart repülni, szintén a felvételizők között van, felírta egy papírlapra a nevét. Mityok aztán elmondta, hogy a kisöreg sokáig faggatta, hogy miért éppen a Holdra.
- ERNEST (OMON)** Másnap, reggeli után kitették a helyőrségi klub oszlopaira a felvettek névsorát; a mi nevünk egymás mellett volt Mityokkal, nem névsor szerint.
- MÁTÉ (MITYOK)** Egy pillanat...

¹ REP.VEZ. – REPÜLÉSVEZETŐ

ERNEST (OMON) Volt, aki elsündörgött fellebbezni, volt, aki örömeiben ugrándozni kezdett a fehér vonalakkal felosztott betonon, és volt, aki rohant telefonálni...

MÁTÉ (MITYOK) Képzeld anya, felvettek. Nem, nem volt nehéz, tényleg nem. Omont is. Üdvözlnek. Jól van. Megyek haza, amint tudok. Igen, írok és hívlak majd.

ERNEST (OMON) A felvetteket aztán felsorakoztatták az alakulótéren, majd egy fiatal hadnagy kezdett el beszélni.

MÁTÉ (HADNAGY) Fiúk, igazán nem szívesen ijesztelek meg benneteket, igazán nem szívesen kezdem félelmetes szavakkal a beszélgetésünket, rendben? De hát tudjátok, nem mi választjuk meg az időt, amelyben élünk, hanem az idő választ ki bennünket. Lehet, részemről helytelen, hogy ilyen információt közlök veletek, de mégis elmondom, rendben...

ERNEST (OMON) Elhallgatott egy másodpercre, és szúrós szemmel pásztázott minket. Megint azt a görcsöt kezdtem érezni, amit a felvételi előtt.

MÁTÉ (HADNAGY) Tehát. Nemrég a hadsereg politikai munkásainak zártkörű értekezletén úgy határozták meg az időt, amelyben élünk, mint háború előttit! Elmagyarázom. Július tizenötödikén volt az értekezlet, rendben? Tehát július tizenötödikéig háború utáni időben éltünk, azóta viszont – már egy egész hónapja – háború előttiben. Világos, vagy nem?

ERNEST (HADNAGY) Ezt nem azért mondom, hogy megijesszek bárkit is, egyszerűen csak nem szabad elfeledni, hogy micsoda felelősség nyugszik a vállunkon, rendben? Helyesen tettétek, hogy az intézetünkbe jöttetek. Most szeretném elmondani nektek, hogy mi itt nemcsak pilótákat nevelünk, hanem elsősorban igaz embereket, rendben? És biztosak lehettek benne, hogy amikor megkapjátok a diplomátokat és a rangotokat, addigra a legnagyobb betűs igaz emberekké váltok, olyanokká, amilyenek csak a szovjet hazában vannak. Most pedig irány az ebédlő, aztán megmutatjuk a körleteiteket. Omon Krivomazov és Mitya Tarasov, maguk velem jönnek!

MÁTÉ (OMON) Bekísértek minket egy szobába, ahol hatalmas, bombát formázó kristálycsillár lógott a plafonról, a csillár alatt egy íróasztalnál ült valaki, aki éppen újságot olvasott.

ERNEST (REP.VEZ.) Mivel meglehetősen hosszú kapcsolat áll előttünk, fiúk, hívhattok repülésvezető elvtársnak. Hadd gratuláljak: a vizsgák és különösen a felvételi beszélgetés eredményeképpen azonnali felvételt nyertetek a Szovjetunió Állambiztonsági Bizottságának Első Ügyosztálya mellett működő titkos kozmikus iskola első évfolyamára. Úgyhogy majd valamikor később váltok igaz emberré, egyelőre készüljetek Moszkvába. Majd ott találkozunk.

MÁTÉ (OMON) Minket pedig még aznap éjjel Moszkvába szállítottak.

4. jelenet: Béke, Lenin, CCCP

MÁTÉ (OMON) Gyerekkoromban gyakran elképzeltem egy nyomdafestékszagú újságlapot a nagy arcképpemmel (űrhajóssisak van a fejemen, és mosolygok) és az „Omon Krivomazov űrhajós kitűnően érzi magát!” aláírással. Bonyolult dolog, hogy miért vágytam erre olyan nagyon. Biztos arról álmodoztam, hogy életem egy részét mások által éljem meg, akik erre a fényképre néznek, és rám gondolnak, elképzelik, hogy mit gondolok, mit érzek, és milyen a lelkivilágom. És persze a legfontosabb: én magam szerettem volna egy másik emberré válni.

ERNEST (OMON) Aztán fokozatosan és észrevétlenül megváltoztam. Már nemigen érdekelt mások véleménye, mert tudtam: velem úgysem fog senki törődni, és nem rám, hanem a fényképemre gondolnak, ugyanolyan közönyösen, ahogy én gondolok mások fényképére. Ezért nem ért csapásként a hír, hogy a hőstetemről senki sem fog tudomást szerezni; a csapás az volt, hogy hőstettet kell végrehajtanom. Elmagyarázom.

MÁTÉ (OMON) Egymás után vittek be bennünket Mityokkal a repülésvezetőhöz a megérkezésünk utáni napon, rögtön azután, hogy a Szuworov Katonai Akadémia egyenruhájához hasonló, csak világossárga, FKT betűs (Felsőfokú Kozmikus Tanintézet) váll-lappal ellátott egyenruhába öltöztettek bennünket. Először Mityok ment be, másfél óra múlva pedig engem hívtak.

ERNEST (OMON) A teremben volt néhány tiszt, a repülésvezető, és egy tolószékben ülő ezredes. Felém fordította fejét, kissé előrehajolt, és levette szemüvegét, hogy jobban szemügyre vegyen. Önkéntelenül összerezzenem, mert vak volt.

MÁTÉ (URCSAGIN) A nevem Urcsagin, de ez úgyis teljesen mindegy. Maga csak ezredes elvtársnak fog engem hívni, de nem szólal meg, csak ha kérdezem, értem?

ERNEST (OMON) Értem, ezredes elvtárs.

MÁTÉ (URCSAGIN) Te, Omon, biztosan olvasol újságot, nézel filmeket, és tudod, hogy az amerikaiak a Holdra juttatták néhány űrhajósukat, sőt holdjáróval mentek is a felszínén. Állítólag békés céllal, de ez attól függ, hogy honnan nézzük. Képzeld el egy egyszerű munkásembert, valamilyen kisebb országban, mondjuk Közép-Afrikában... és ezt látja. Hogy az amerikaiak leszálltak a Holdra. Mi viszont... Ugye érted?

ERNEST (OMON) Értem, ezredes elvtárs.

MÁTÉ (URCSAGIN) Az űrkísérlet fő célja, amelyre most elkezdene téged felkészíteni, Omon, annak bizonyítása, hogy nem vagyunk technikai hátrányban a Nyugattal szemben, és mi is képesek vagyunk expedíciót küldeni a Holdra. Egyelőre meghaladja az erőnket, hogy irányított, visszatérő hajót küldjünk oda. De van egy másik lehetőség, az, hogy automatikus rendszert küldjünk, amit nem kell visszahozni.

ERNEST (OMON) Vak szemét nem vette le rólam, mialatt beszélt.

(URCSAGIN) Bizonyára ismeretes számodra, hogy űrprogramunk alapvetően automatikus eszközökre támaszkodik, emberéleket az amerikaiak kockáztatnak. Mi csak technikai eszközöket teszünk ki veszélynek. És most felmerült egy önjáró közlekedési eszköz, az úgynevezett holdjáró indításának gondolata, amely az előzetes tervek szerint hetven kilométert tesz meg a Lenin-hasadéknál, és a közepén rádióbóját telepít, amely a rádiójelekké átalakított BÉKE, LENIN, CCCP szavakat továbbítja a világűrbe.

MÁTÉ (OMON) Engedélyt kérek kérdezni!

ERNEST (URCSAGIN) Rajta!

MÁTÉ (OMON) Ezredes elvtárs, a holdjáró automatikus, nem?

ERNEST (URCSAGIN) Automatikus.

MÁTÉ (OMON) Akkor minek kellek én?

ERNEST (URCSAGIN) Távolabbról kezdem. Tudod, sok zavaros, sok értelmetlennek tűnő dolog, és rengeteg keserűség van az emberiség sorsában. Nagyon tisztán, nagyon pontosan kell látnunk, hogy ne kövessünk el hibákat.

MÁTÉ (URCSAGIN) A történelemben semmi sincs úgy, mint a tankönyvekben. Abban áll a dialektika, hogy Marx élenjáró társadalmaknak szánt tanítása olyan országban győzött, amely mind közül a legelmaradottabb volt. Nekünk, kommunistáknak nem volt időnk, hogy bebizonyítsuk eszméink igazát – túl sok erőnket vette el a háború, túl hosszúnak és keservesnek bizonyult a múlt visszhangjával és a belső ellenségekkel folytatott harc. Nem volt időnk, hogy technológiailag legyőzzük a Nyugatot.

ERNEST (URCSAGIN) Az eszmék harca – ez olyan terület, ahol egyetlen másodpercre sem szabad megállni. A paradoxon és megint csak a dialektika abban áll, hogy csalással segítünk az igazságnak, mert a marxizmus mindent legyőző igazságot hordoz magában, az pedig, amiért az életedet áldozod, formálisan csalás. De minél öntudatosabban...

MÁTÉ (URCSAGIN) ...öntudatosabban hajtod végre a hőstetted, annál nagyobb mértékben lesz igazság, annál nagyobb értelmet nyer rövid és nagyszerű életed!

ERNEST (OMON) Föláldozom az életemet? Miféle hőstett?

MÁTÉ (URCSAGIN) Azt, amelyet már száznál több ugyanilyen fiú végrehajtott, mint te és a barátod. Hiszen hallottad, hogy az űrprogramunk automatika alkalmazására épül.

ERNEST (OMON) Hallottam. De ezredes elvtárs...

MÁTÉ (URCSAGIN) “Ezredes elvtárs!” Hiszen a zaraidszki repülőiskolában világosan megkérdezték, hogy kész vagy-e feláldozni az életed.

ERNEST (OMON) Ezredes elvtárs, értse meg, hogy én egy egészen egyszerű srác vagyok. Valaki másnak néz... Én egyáltalán nem azok közé tartozom, akik...

MÁTÉ (URCSAGIN) Miért, mit gondolsz, milyen vér öntözte Oroszországot? Azt hiszed, valami különleges vér? Valami speciális? Nem inkább az egyszerű embereké?
(pofon vágja Omont)

ERNEST (URCSAGIN) Tessék, pontosan ilyen vér öntözte. Ugyanolyan fiúké, mint te... Ne haragudj, most a második apád vagyok. Szíjjal is eltángálhatlak. Mit kéreted magad, mint valami kis kurva?

MÁTÉ (OMON) Nem érzem, ezredes elvtárs, hogy kész vagyok a hőstetre. Azaz érzem, hogy nem vagyok kész... Inkább visszamegyek Zaráidszka, mint...

ERNEST (URCSAGIN) Hogy te milyen kis buta vagy, Omka. Értsd meg, kisfiam: a hőstett lényege, hogy mindig olyan ember hajtja végre, aki nincs rá felkészülve, mert a hőstett olyan dolog, amire lehetetlen felkészülni. A hőstettek, még az észrevétlenek is, nélkülözhetetlenek az ország számára. Még mindig vissza akarsz menni a repülős iskolába?

MÁTÉ (OMON) Nem mintha oda akarnék menni, csak a Holdra nem akarok menni, hőstettet végrehajtani.

ERNEST (URCSAGIN) Mit akarsz a repülős iskolában? Mert repülni biztosan nem fogsz. Repülője is csak pár darab van az országnak, a határ mentén repülnek, hogy az amerikaiak fényképezhessék őket. Szóval azt hiszed, hogy a repülőiskola után, majd vadászgéppel fogod hasítani az eget? Legjobb esetben bekerülsz valamelyik légvédelmi körzet ének- és táncegyüttesébe. De a legvalószínűbb, hogy valami étteremben táncolod a Kalinkát. A harmadrészünk elzúllik, a harmadrészünk öngyilkos lesz. Egyébként, hogy viszonyulsz az öngyilkossághoz?

MÁTÉ (OMON) Az öngyilkossághoz?

ERNEST (URCSAGIN) Mindegy is. Inkább arra gondolj, hogy mennyi érdekeset láatsz, ha elmész a Holdra. Ez volt az álmod, nem? Tessék most valóra válik. Na beleegyezel? Egyébként a barátod egyből beleegyezett.

MÁTÉ (OMON) Urcsagin elvtárs, kérdezhetek valamit? Fog tudni bárki a hőstettemről?

ERNEST (URCSAGIN) A szovjet ember nem tud, a szovjet ember érez. Akárhányszor egy szovjet ember felnéz az égre, el fogja ragadni egy leírhatatlan érzés, pontosan nem fogja tudni, hogy mi ez, de mi, a beavatottak tudjuk, hogy ez a szovjet kozmosz hőseinek szelleme.

MÁTÉ (OMON) Kicsit szédültem, amikor kijöttem a szabad levegőre. Mityok a kijárat melletti padon ült.

ERNEST (MITYOK) Tényleg igaz ez az egész? Rendben, a repüléssel kapcsolatban még el tudom hinni. De hogy az atombombával is... Jó, mondjuk, negyvenhétben még kényszeríteni lehetett kétmillió politikai foglyot, hogy egyszerre ugorjanak egyet. De most nincsenek politikai foglyaink, atombombát viszont minden hónapban...

MÁTÉ (OMON) Kinyílt az ajtó, amelyen az előbb kijöttem, és kigurult az udvarra Urcsagin tolószéke. Felzúgott a villanymotor, és a szék elindult az épület szemközti szárnya felé; mellettünk elhaladván Urcsagin mosolyogva felénk fordította a fejét, és mintha a lelkünkbe nézett volna jóságos szemüregével.

ERNEST (OMON) Soha senki nem kérdezte többször, hogy vállaljuk-e, amire kérnek minket. Soha senki nem kérdezte, hogy akarunk-e hősök lenni.

MÁTÉ (OMON) De ha akartunk volna, ezen a ponton már az is mindegy volt.

ERNEST (OMON) A felvételi után néhány nappal elkezdődött a kiképzésünk.

MÁTÉ (OMON) Hosszú hónapok megfeszített munkája következett.

ERNEST (OMON) Ezalatt soha nem láttuk a napfényt, csak a Moszkva alatti titkos bázis termeiben bolyongtunk egyik óráról a másikra.

MÁTÉ (OMON) A moszkvaiak valószínűleg nem is sejtik, hogy mi történik a lábuk alatt.

ERNEST (OMON) A kiképzésünk egyébként hosszú volt és nagyon fárasztó.

MÁTÉ (OMON) És nem készített fel minket semmire. Csupa látszólag értelmetlen dologgal traktáltak minket.

ERNEST (OMON) “Elméleti oktatás” címszó alatt.

MÁTÉ (OMON) Az ilyen órákon Urcsagin hosszan beszélt a hőstettekről.

ERNEST (OMON) Az összes hőstett közül legjobban Ivan Trofimovics Popagyja nyugállományú őrnagy története maradt meg az emlékezetemben.

MÁTÉ (OMON) Egyszerű vadászként kezdte egy vadgazdaságban, ahová párt- és állami vezetők jártak vadászni, az volt a feladata, hogy a fák mögött álló puskások elé hajtsa a vadat, a medvéket és a vaddisznókat.

ERNEST (OMON) Egyszer azonban baleset történt. Egy megtermett, hatalmas agyaráú vadkan kitört a hajtóvonalból, és halálosan megsebzett az agyarával egy kormánytagot. A kormánytag meghalt, mielőtt a városba érték volna vele, mire a legfelső hatalmi szervek ülésén határozatot hoztak a nagyfőnökök nagyvadra való vadászatának tilalmáról.

MÁTÉ (OMON) Az igény viszont természetesen megmaradt, és egyszer Popagyját behívták a vadgazdaság pártirodájára, elmondták neki, hogy s mint, majd így szóltak hozzá:

ERNEST (OMON) Ivan! Megparancsolni nem tudjuk, de ha tudnánk, akkor se tennénk, mert ez olyan dolog. Csakhogy meg kell tenni! Gondolkozz rajta! Kényszeríteni nem fogunk.

MÁTÉ (OMON) Keményen gondolkozott Popagyja, egész éjjel gondolkozott, másnap reggel aztán bement a pártirodára, és azt mondta, hogy vállalja. „Nem is vártam mást” – mondta a párttitkár.

ERNEST (OMON) Ivan Trofimovics golyóálló mellényt, rohamsisakot és egy vadkanbőrt kapott, és új munka kezdődött számára, amelyet bátran nevezhetünk hétköznapi hősiességnek: ő és még néhány társa lett az erdészet biztonságos vadállománya.

MÁTÉ (OMON) Aztán egyszer csak hazánk fővárosába látogatott Kissinger, amerikai politikus. Fontos tárgyalásokat folytattunk vele, és nagyon sok függött attól, hogy alá tudjuk-e írni a nukleáris fegyverek korlátozásáról szóló előzetes megállapodást.

ERNEST (OMON) Ez főleg azért volt fontos, mert sohasem voltak nukleáris fegyvereink, de erről az ellenségnek nem kellett tudomást szereznie. Tárgyalni persze könnyebb vadászat közben, ezt diktálta az illem és a szovjet történelmi hagyomány.

MÁTÉ (OMON) A tilalom és a garantált siker miatt, Ivan és Marat Popagyja, apa és fiú, a vadgazdaság két legjobb különleges erdésze volt a medve szerepével megbízva. A vendég egy pontos lövéssel rögtön leterítette Ivan Trofimovicsot.

ERNEST (OMON) De a fiát, Maratot, sehogy sem tudta eltalálni Kissinger, pedig Marat ott volt a cső végén, és széles mellkasát az amerikai golyók elé tárva, olyan lassan közeledett, ahogy csak tudott.

MÁTÉ (OMON) Kissinger nagyon dühös lett, és puskáját eldobva, késsel a kezében Maratra vetette magát.

ERNEST (OMON) Természetesen egy igazi medve gyorsan elbánt volna egy ilyen vadással, de Maratnak eszébe jutott, hogy micsoda felelősség nyugszik a vállán, így tétlen maradt.

MÁTÉ (OMON) Kissinger odarohant hozzá, hasba szúrta, és a vékony penge átsiklott a golyóálló mellény lemezei közt. Marat a földre rogyott.

ERNEST (OMON) Mindez a néhány méterre fekvő apja szeme láttára történt; Maratot odahúzták az apja mellé, és Ivan Trofimovics látta, hogy még él a fia, és halkan nyöszörgött.

MÁTÉ (OMON) Tarts ki, fiam! – suttogta Ivan Trofimovics a könnyeit nyelve. – Tarts ki!

ERNEST (OMON) A sikeres vadászat után a politikusok egyetértettek abban, hogy legjobb lesz most azonnal aláírni a megállapodást. Maratra és Ivan Trofimovicsra rátették az erdészház faláról levett dicsőségtáblát, amelyen a kettőjük fényképe is rajta volt, és asztalt rögtönöztek belőle.

MÁTÉ (OMON) Aláírták a megállapodást, Marat pedig halott volt, mire besötétedett, és elment az egész kompánia.

ERNEST (OMON) Döbbenet hallgattuk végig a történetet. Mityok és én még egymásra is pillantottunk, de ekkor Urcsagin megkérdezte: értitek már, mi az, hogy hőstett? Ez vár rátok. Az életben mindig szükség van hőstettekre.

MÁTÉ (OMON) A Szovjetuniónak mindig szüksége van hőstettekre. Ezzel a gondolattal gurult ki a teremből.

ERNEST (MITYOK) Te érted ezt, Omon?

- MÁTÉ (OMON)** Mit?
- ERNEST (MITYOK)** Én nem vagyok hős, Omon. Én csak repülni akartam.
- MÁTÉ (OMON)** Tudom, én is.
- ERNEST (MITYOK)** Omon, a reinkarnációs vizsga...
- MÁTÉ (OMON)** Mi van vele?
- ERNEST (MITYOK)** Mi van, ha azt mondják majd rólam, hogy alkalmatlan vagyok?
- MÁTÉ (OMON)** Dehogyan vagy.
- ERNEST (MITYOK)** Biztos?
- MÁTÉ (OMON)** Persze, Mityok elvtárs.
- ERNEST (MITYOK)** Előre, a csillagok felé.
- MÁTÉ (OMON)** Még ki sem mondta, a repülésvezető lépett a terembe. Magával vitte Mityokot, aki elindult vele, majd a folyosó közepén visszafordult és csak annyit mondott:
- ERNEST (MITYOK)** Utána találkozunk, jó?
- MÁTÉ (OMON)** Nem tudom, mennyi idő telt el, mert megint elaludtam. A repülésvezető hangjára keltem.
- ERNEST (REP.VEZ.)** Krivomazov elvtárs, ébresztő!
- MÁTÉ (OMON)** Némán követtem.
- ERNEST (REP.VEZ.)** Segíteni fogsz nekem, Omon!
- MÁTÉ (OMON)** A hangja gyanúsan lágy volt.
- ERNEST (REP.VEZ.)** Fogd ezt a magnót.
- MÁTÉ (OMON)** Már-már barátságos.

ERNEST (REP.VEZ.) Írtál már le magnóról szöveget?

MÁTÉ (OMON) Az, hogy tegezett egy pillanatra elbizonytalanított.

ERNEST (REP.VEZ.) Kérdeztem valamit, Omon!

MÁTÉ (OMON) Nem. Még soha.

ERNEST (REP.VEZ.) Egyszerű dolog. Pár pillanatra bekapcsolod a magnót, leírod, amit hallottál, és megint bekapcsolod pár pillanatra. Ha nem érted elsőre, néhányszor lejátszod ugyanazt a részt.

MÁTÉ (OMON) Értem, és...

ERNEST (REP.VEZ.) Ne kérdezz semmit. Hamarosan megérted, hogy miért téged kértelek rá.

(MITYOK hangja) A nevem Mityok. [...] Már vettem be ma, ezredes elvtárs. Hát jó. Hogy mi jut eszembe a hőstettekről? Nem tudom. Persze, én is szeretek szovjet lenni. Ha megkérdezik, mi vagyok, ezt válaszolom. De azért, néha olyan jó lenne egy kicsit nem annak lenni. Nem érzem jól magam, nem baj, ha iszom egy kis vizet? Én inkább Mityok vagyok, és a Holdra akarok menni. Telefonálhatok? Megígértem a szüleimnek, hogy felhívom őket. Szeretem a repülőket, ahogy az égen szárnyalnak. Biztos szép. Lentről szép. Mondjuk volt már olyan, hogy valami közlőről sokkal csúnyább volt, mint messziről. Telefonálhatok? Hányingerem van. Nem értem, hogy miért sír mindenki, amikor kiejt valami orosz nevet a száján. Nekem ezek csak nevek. Nekem is van nevem: Mityok, de ha kiejtem, mégsem sír senki. Én nem akarom, hogy sírjanak, ha kiejtik a nevem. Omon például, a legjobb barátom, ő biztos nem sír, ha meghallja. Nem érzem jól magam, ezredes elvtárs. Nagyon szédülök. Nem érzem jól magam itt. Kérdezhetek? Mi van a holdjáró belsejében? Mert abban a kartonban, amibe belenéztem, semmi nem volt. Kíváncsi vagyok. Mindig is kíváncsi voltam.

(A magnóból lövés hallatszik, Omon összerezzzen.)

5. jelenet: Látogatás a Moszkva téren

MÁTÉ (OMON) Egyik fiú sem kérdezte tőlem, hogy hová lett Mityok. Tulajdonképpen senkivel sem barátkozott rajtam kívül. Az ágyát már kivitték a bokszból, és csak ez a kis kartonfigura emlékeztetett rá, hogy volt egyszer a világon egy bizonyos Mityok.

ERNEST (OMON) Közben a kiképzés vége felé járt a csapatunk. Nyíltan nem beszélt róla senki, de nyilvánvaló volt, hogy hamarosan repülünk. Lefényképeztek bennünket külön-külön, aztán az oktatói karral együtt. Nem láttam a képet, de teljesen el tudom képzelni, hogy milyen lett. Elöl áll pufajkában Szjoma Anyikin. Az első fokozat. Az ő hőstette a földtől 4 kilométeres magasságra volt kalibrálva.

MÁTÉ (OMON) Mögötte, hosszú birkabundában, a mellén fityegő oxigénmaszkkal, Ivan Grecsko. Neki nehezebb dolga volt, az ő halhatatlansága 45 kilométeren, a felszállás után tizenkét perccel érkezett el, ahol nagyon hideg van és a levegő nagyon ritka.

ERNEST (OMON) Mögötte, ezüst színű szkafanderben, Otto Plūķis. Huszonötödik perc. Ő volt mindnyájunk közül a legügyesebb, ha volt megbízható szakasza a leválási folyamatnak, akkor ő volt az.

MÁTÉ (OMON) Aztán Gyima Matyjusevics, az utolsó előtti fokozat, Ottohoz hasonló szkafanderben. Ő felelt a holdkompért. Nagyon fiatal volt, zárkózott, és teljesen ősz. Egyáltalán nem beszélt velünk, annyit tudtam róla, hogy korábban a hadseregben szolgált. A legénység utolsó tagja én voltam, katonaiskolás egyenruhában.

ERNEST (OMON) Mögöttem, elektromos tolószékében Urcsagin ezredes, tőle balra pedig a repülésvezető.

MÁTÉ (OMON) Aztán szeptember elején egyik este váratlanul a nagy irodába hívtak.

ERNEST (OMON) A sarokból halk, gyűlölettel szűkülés hallatszott; odanéztem, és egy kutyát láttam, amint sötétkék tányérja előtt ült, amelyre rakéta volt festve.

MÁTÉ (OMON) Ami megdöbbenett, hogy a törzsén volt egy vezérőrnagyi parolis világoszöld kis tiszti zubbony, két Lenin-renddel a mellrészén.

ERNEST (REP.VEZ.) Ismerkedj meg vele! – mondta a repülésvezető, amikor elkapta a pillantásomat. – Lajka elvtárs. Az első szovjet úrhajós.

MÁTÉ (OMON) A repülésvezető kezében feltűnt egy kis üveg konyak, és öntött belőle a kutya tányérjába.

ERNEST (REP.VEZ.) Ügyes kutya. Csak ne hugyozna oda, ahol rájön. Valaki hozzon már egy kurva felmosót. Nos, Omon. Holnapután irány Bajkonur. Hát érkezett.

MÁTÉ (OMON) Már hónapok óta vártam ezt a bejelentést, most mégis olyan volt, mintha egy pillanatra fejbe vágtak volna.

ERNEST (REP.VEZ.) A hívójeled, mint kérted is: Ré. Nehéz volt elintézni, de kitartottunk mellette. Csak egyelőre ne beszélj róla senkinek!

MÁTÉ (OMON) Egyáltalán nem emlékszem, hogy valaha is ilyesmit kértem volna.

ERNEST (REP.VEZ.) Most pedig a jó szokássá vált hagyomány szerint néhány percre felmegyünk a Vörös térre.

MÁTÉ (OMON) Nappali világosság zúdult ránk; volt, aki a tenyerével eltakarta a szemét, volt, aki elfordult – csak Urcsagin ezredes ült nyugodtan, a szokott félmosollyal az arcán. Amikor hozzászoktunk a fényhez, kiderült, hogy a Kreml falánál állunk.

ERNEST (OMON) Olyan régóta nem láttam a nyílt égboltot a fejem fölött, hogy szédülni kezdtem.

MÁTÉ (REP.VEZ.) Az összes úrhajós – kezdte halkán a repülésvezető –, az összes, aki csak volt országunk történelmében, a start előtt eljött ide, a minden szovjet ember számára szent kövekhez és tribünökhöz, hogy ennek a helynek egy részét magukkal vigyék a kozmoszba.

ERNEST (REP.VEZ.) Hatalmas és nehéz utat járt be országunk; minden a géppuskákkal és a tacsankákkal kezdődött, most viszont, fiúk, a legbonyolultabb automatikával dolgoztok, amelyet a Haza bízott rátok, és amellyel megismertettünk benneteket a foglalkozások során.

MÁTÉ (REP.VEZ.) Meggyőződésemm, hogy a haza felszínén való ezen utolsó lépteitek nyomán elviszitek magatokkal a Vörös tér egy kis darabját, bár nem tudom, hogy kinek-kinek mit jelent majd ez a kis darab...

ERNEST (OMON) Szótlanul álltunk szülőbolygónk felszínén. A délutáni ég enyhén borongott, és virágillat érződött. A Kreml toronyórája ötöt kezdett ütni.

MÁTÉ (OMON) Körülnéztem, a tekintetemmel magamba ittam mindent, amit láttam, de főleg a szürke, közeli és mintegy a földtől elforduló eget, amely talán nem is sejtette, hogy hamarosan átszakítja egy szovjet rakéta fémpénisze.

ERNEST (REP.VEZ.) Menjünk! – mondta a repülésvezető.

MÁTÉ (OMON) Az ebéd íztelen volt: leves csillagtésztával, csirke rizzsel és kompót, de most csak a ráncos, keserű körtét ettem meg, aztán hányingerem támadt, és még a tányért is ellöktem magam elől.

6. jelenet: Boldog álom és kilövés

MÁTÉ (OMON) Urcsagin elvtárs, én már régóta gondolkozom ezen az egészen, és mostanra szilárdan állíthatom, hogy nem akarok hős lenni. Nem akarok gázmaszkban kúszni, Urcsagin elvtárs. Tényleg nem. Tudom, hogy háború előtti időket élünk, de én már nem akarok több levest csillagtésztával. A repülés érzések összessége, ami bennem régen megvolt, de már nincs. Tényleg nincs. És szerintem én már repülni sem akarok. Gyerekkoromban igen, de most már nem. Az égi álmoknak esküszöm, hogy vége, Urcsagin elvtárs.

ERNEST (MITYOK) Omon, én Mityok vagyok.

MÁTÉ (OMON) Mityok?

ERNEST (MITYOK) Igen. Gyere, menjünk.

MÁTÉ (OMON) Micsoda? Hová?

ERNEST (MITYOK) Elengednek minket.

MÁTÉ (OMON) Elengednek minket? Tényleg? És nem lesz semmi baj? Lajka vezérőrnagy úr is beleegyezett?

ERNEST (MITYOK) Most beszéltem mindenkivel, a repülésvezető kicsit csalódott volt, nagyon szeretett minket, de a végén ő is megértette.

MÁTÉ (OMON) És nem haragszanak, hogy nem leszünk hősök?

ERNEST (MITYOK) Dehogynem leszünk. Hát ki is tüntettek minket. Most már öltözz fel és menjünk vissza a repülősiskolába.

MÁTÉ (OMON) Vagy haza.

ERNEST (MITYOK) Vagy haza.

MÁTÉ (OMON) Apa már biztosan nagyon vár rám. Régóta nem voltam nála.

ERNEST (MITYOK) Ja igen, küldött is egy levelet. Ezt a kiképzés alatt nem adhatták át neked.

MÁTÉ (OMON) “Drága fiam, minden rendben most már, éppen az imént kaptam a hírt, hogy végre hazajössz. Megint nem okoztál csalódást. Már egyébként is nagyon hiányoztál. kopogj, ha itt vagy, és nyitom is az ajtót!” Apa!

ERNEST (EZREDES) Na, hogy baszd meg az anyád, te tetves buzi! Mi van, a faszod vered?

MÁTÉ (OMON) Apa?

ERNEST (EZREDES) A kurva anyádat. Én a Központi Repülésirányító parancsnoka, Halmuradov ezredes vagyok, te kis buzeráns. Fölébredtél?

MÁTÉ (OMON) Tessék?

ERNEST (EZREDES) A faszomat már. Startkészültség!

MÁTÉ (OMON) Értettem, ezredes elvtárs! Startkészültség! Csak arra emlékeztem, hogy beletettem a kanalat a csillagtésztás levesbe, és otthagytam az asztalt, mert hirtelen elment a kedvem az ételtől. A következő emlékképem pedig már az, hogy a rakétában vagyok, a helyemen. És visszaszámolnak. 60, 59, 58...

ERNEST (OMON) A holdjárót teljesen felszerelték. A polcon térképtáska, bögre és pisztolytáska hevert, pisztolyostul; a falon égő kis lámpa, amely alatt a Hold egy kis fekete ponttal megjelölt térképe lógott, és a pont alatt ez állt: „Holdat érés helye.” Három... Kettő... Egy... Start.

MÁTÉ (OMON) Valahol messze lent zúgás és dübörgés támadt, egyre hangosabbá vált, és hamarosan túllépett minden elképzelhető határt – mintha kalapácsok százaival verték volna a rakéta fémtestét. Aztán minden remegni kezdett, és néhányszor az előttem lévő fémfalnak vágódott a fejem – ha nincs rajta a füles sapka, biztosan kiloccsan az agyvelőm.

- ERNEST (SZJOMA)** Omon! Repülsz, repülünk!
- MÁTÉ (OMON)** Gyerünk! – kiáltottam.
- ERNEST (SZJOMA)** Omon, jól vagy?
- MÁTÉ (OMON)** Szjoma Anyikin kiabált túl egy monoton hangot, amely a repülés kezdő koordinátáit közölte.
- ERNEST (OMON)** Jól, de hogyan történhetett ilyen hirtelen az egész?
- MÁTÉ (SZJOMA)** Olyan mélyen aludtál, Omon, hogy azt hittük, elhalasztják a startot. Hiszen pontosan a megfelelő pillanatban kell. Ettől függ a röppálya. Még egy katonát is fölküldtek az antennán, és a borítást rugdosta, hogy felébredj. Megállás nélkül hívtak rádión. Ide figyelj, nekem már csak négy percem maradt, sőt kevesebb. Aztán le kell választanom a fokozatot. A többiekkel már elbúcsúztunk egymástól, de tőled... Hisz soha többé nem beszélünk.
- ERNEST (OMON)** Nem jutottak a helyzethez illő szavak az eszembe, csak valami szomorúságot és feszélyezettséget éreztem.
- MÁTÉ (SZJOMA)** Omon!
- ERNEST (OMON)** Igen, Szjoma, hallom. Hát, repülünk...
- MÁTÉ (SZJOMA)** Igen.
- ERNEST (OMON)** És hogy vagy? – kérdeztem, miközben éreztem, hogy értelmetlen, sőt bántó a kérdésem.
- MÁTÉ (SZJOMA)** Rendben. Hát te?
- ERNEST (OMON)** Én is. Látsz valamit?
- MÁTÉ (SZJOMA)** Semmit. Itt minden le van zárva. Iszonyatos a zaj. És minden rázkódik.
- ERNEST (OMON)** Itt is.

MÁTÉ (SZJOMA) Jól van, készülnöm kell. Tudod, mit? Gondolj rám, amikor megérkezel a Holdra, jó? Egyszerűen csak gondolj rá, hogy volt egy Szjoma nevű srác. Az első fokozat. Megígéred?

ERNEST (OMON) Megígérem.

MÁTÉ (SZJOMA) Feltétlenül oda kell érned, és mindent megcsinálnod, hallod?

ERNEST (OMON) Igen.

MÁTÉ (SZJOMA) Indulnom kell. Isten áldjon!

ERNEST (OMON) Isten veled, Szjoma!

(Szjoma halálba énekli magát.)

7. jelenet: A kurva anyádat, hadnagy elvtárs!

MÁTÉ (OMON) Szjoma leválása után hatalmas erővel gyorsult a rakétánk. Tudtam, hogy ez fog következni, a tehetetlenségtől mégis annyira bevertem a fejem, hogy néhány pillanatra elájultam.

ERNEST (OMON) Mire felkeltem, már csak Gyimával maradtunk ketten. Ivan és Otto már szovjet hőssé váltak. Igaz erről senki nem tudhatott. Gyima az egész kiképzés alatt nagyon szótlan volt, sőt kissé goromba és magának való, most mégis arra eszméltem, hogy ő szólít...

MÁTÉ (GYIMA) Omon! Omon! Kapcsold be a rádiót és két perc múlva hívj vissza. *(Megszólal egy dal.)* Hallottad?

ERNEST (OMON) Csak a legvégét.

MÁTÉ (GYIMA) Felismerted?

ERNEST (OMON) Nem.

MÁTÉ (GYIMA) Pink Floyd. A "Wish you Were Here".

ERNEST (OMON) Ezt nekünk küldték?

MÁTÉ (GYIMA) Nem hiszem. A Tudományos élet című műsor betétje volt, tiszta underground.

ERNEST (OMON) Szereted a Pink Floydot?

MÁTÉ (GYIMA) Hogy én? Nagyon szeretem. Minden megvan tőlük.

ERNEST (HADNAGY) Hé! Mi a kurva anyátokat csináltok? Nincs dolgotok? Előkészíteni az automatikát a lágy Holdraszálláshoz!

MÁTÉ (OMON) Milyen automatika, hadnagy elvtárs?! És Gyimának egyébként is csak néhány perce van, szóval én szeretnék...

ERNEST (HADNAGY) Mit szeretnél te? Gyerünk, elkezdni a fékező hajtómű holdbeli függőlegesbe állítását!

MÁTÉ (OMON) Nem.

ERNEST (HADNAGY) Mit mondtál?

MÁTÉ (OMON) Azt, hogy nem. És ha nem fejezi be, akkor elfordítom a rakétát, és belerepülünk a Napba, és baszhatják az automatikájukat.

ERNEST (HADNAGY) Te kis buzeráns, szedd össze magad, különben hívom a repülésvezetőt és...

MÁTÉ (OMON) És? Hadbíróság elé állítanak? Gyerünk! Ja és a maga kurva anyját, Hadnagy elvtárs.

ERNEST (OMON) Kikapcsoltam a rádiót, és elindultam a Nap felé.

MÁTÉ (OMON) Most már egyedül vagyunk, Gyima.

ERNEST (OMON) Ezután még vagy negyedórán keresztül beszélt a Pink Floydról, majd teljesen váratlanul elhallgatott. A végén már nincs mit mondani.

MÁTÉ (OMON) Tudod Gyima, én egész életemben a Holdra vágytam, és most, hogy megtörténik nem érzek semmit, vagyis csak annyit, hogy egyáltalán nem akarok már hős lenni, sőt, ha jobban belegondolok soha nem is akartam. Itt nincsenek is hősök, ide nem elég egy hőstett.

ERNEST (OMON) Egyébként nem tudom miért mondtam Halmuradovnak, hogy a kurva anyját. Fogalmam sem volt. Nem bírtam tovább. Valami átszakadt bennem, talán a szovjet hős képe, amiről olyan sok szó esett a kiképzés alatt. Vagy csak egyszerűen eljött az a pillanat az életemben, amikor a sorsomat a saját kezembe kellett vennem, végre, és mert nem akartam úgy meghalni, hogy soha nem tapasztalom meg, mi is az a szabadság.

MÁTÉ (OMON) A házunk udvarán lévő fa repülőben ültem újra, és mentem a Nap felé. Irányítóközpontnak jelentem, Omon pilóta sikeresen felemelkedett. Igazad volt, Mityok, a súlytalanság jelenti az igazi szabadságot! Majd a többi fiúra gondoltam, akik már valahonnan máshonnan nézték az én szabadságharcomat, és Mityokra, akivel ha néhány perc múlva újra találkozunk, biztosan meg fogja kérdezni.

ERNEST (MITYOK) Na milyen volt a Hold? Tényleg olyan, mint gázálcban kúszni és közben sírni?

MÁTÉ (OMON) Úgyhogy korrigáltam a hibát, és a Holdra érkezés kijelölt pontjának irányába fordítottam az űrhajót. Hátammal a falnak, fejemmel az oldalfalnak csapódtam.

ERNEST (OMON) Gyima abban a pillanatban vált le, amint a helyes irányba kerültünk. Köszönés nélkül ment el. Valószínűleg valami olyasmit értett meg mindabból, amit korábban mondtam neki, ami feleslegessé tette számára a búcsúzást.

MÁTÉ (OMON) Nem érzékeltem a Holdat érés pillanatát. Hirtelen megszűnt a rázkódás és a dübörgés, és amikor kinéztem az üveglencséken, ugyanolyan sötét volt odakint, mint a start előtt.

ERNEST (OMON) Holdbéli éjszaka.

MÁTÉ (OMON) Vártam egy kicsit. Majd visszakapcsoltam a földi kommunikációs rendszert.

ERNEST (HADNAGY) Na Omka, csak hogy észhez tértél, nagyon aggódtunk érted, emlékszel még, hogy mit kell tenned, igaz? Akkor gyorsan...

MÁTÉ (OMON) Valószínűleg most következett feladatom legnehezebb része. Le kellett mennem a Holdra szálló egységről, kezemben a rádióadóval.

8. jelenet: A Szovjetunió nagy pillanata

ERNEST (OMON) Megtorpantam.

(A háttérben a rádión zene szól, majd pezsgőpukkanás. Kásás hang szólal meg.)

MÁTÉ (HADNAGY) Mire vár, Omon elvtárs?

ERNEST (HADNAGY) Mi lehet ebben a pillanatban fontosabb az elbaszott kis életében, mint ez a kurva pillanat?

(A zene felhangosodik, Halmuradov megpróbálja túlkiabálni, lassan elhal a mondanivalója)

MÁTÉ (HADNAGY) Menjen már, basszameg

ERNEST (HADNAGY) Le fog járni az ideje!

MÁTÉ (HADNAGY) Négy kibaszott perce van!

ERNEST (HADNAGY) Ne mondjam még egyszer!

MÁTÉ (HADNAGY) Maga csak ne ünnepelgessen!

ERNEST (HADNAGY) Ez nem a maga pillanata!

MÁTÉ (HADNAGY) Ez a teljes Szovjetunió pillanata!

ERNEST (HADNAGY) Milyen jogon rontja el a Szovjetunió nagy pillanatát?

MÁTÉ (HADNAGY) Nem ezért halt meg Lenin elvtárs!

ERNEST (HADNAGY) Na, takarodjon!

MÁTÉ (OMON) Sikerült!

ERNEST (OMON) A Holdon vagyok.

(Omon telepíti a rádióbójákat, kiírja: Lenin, Béke, CCCP, A kurva anyátokat! A rádió tovább recseg a háttérben)

MÁTÉ (HADNAGY) Szeretném kitörő hálámat és örömet kifejezni a Szociáciacilista Űrkűrholdboldpogromotprogramot kidolgozó elvtársaknak, külön kiemelve Urcsagin elvtársat, Maszkoradov repülésvezető elvtársat, Szergejevics miniszter urat, valamint Halmuradov repülésirányító hadnagy elvtársat, magamat...

Vége.